

PŘÍRUČKA FUNKCIONÁŘE SBORU

(doporučující materiál pro dělbu práce ve výboru sboru dobrovolných hasičů)

Příručka funkcionáře sboru vychází ze stanov SH ČMS v platném znění (dále jen „stanovy“) a navrhuje sboru tuto dělbu práce ve výboru sboru.

Vycházíme z principů kolektivního rozhodování orgánů sboru, ale i osobní odpovědnosti každého člena a především funkcionáře za plnění svěřených úkolů.

Má-li výbor sboru dobře organizovat a řídit činnost sboru, je nutné provést správnou dělbu práce mezi jednotlivými členy výboru, určit osobu pro práci s Centrální evidencí SDH a vymezit všem odpovědnost za plnění úkolů.

Valná hromada stanoví počet členů výboru sboru s přihlédnutím k počtu členů sboru, proto je možno ve výborech s menším počtem členů některé funkce sloučit.

Valná hromada volí starostu sboru, popř. jeho náměstka, nebo náměstkyni, velitele sboru, preventistu sboru, popř. vedoucího kolektivu mladých hasičů, vedoucí zájmových kolektivů, vedoucího skupiny dobrovolníků, další členy výboru a revizora sboru.

Pro jednotlivé funkce je třeba do výboru vybírat členy podle jejich znalostí jednotlivých úseků činnosti a při slučování funkcí přihlížet i k tomu, které funkce je člen výboru schopen vykonávat.

Starosta sboru:

- je statutárním orgánem a představitelem sboru, který zastupuje při jednáních s jinými orgány a organizacemi,
- podepisuje písemnosti sboru,
- rozhoduje záležitosti, které mu výbor sboru svěřil,
- připravuje jednání výboru a zajišťuje plnění jeho rozhodnutí,
- vyřizuje běžné záležitosti řízení sboru,
- odpovídá za dodržování stanov a za rozpracování a plnění usnesení a závěrů valné hromady sboru, ale i vyšších orgánů,
- odpovídá za správné hospodaření s majetkem sboru i s majetkem svěřeným do péče jinými orgány a organizacemi,
- o své činnosti podává zprávy na nejbližším jednání výboru,
- odpovídá za informovanost členské základny sboru a posouzení či projednání podnětů a návrhů členů sboru,
- pečuje o celkový rozvoj sboru,
- zodpovídá za spolupráci sboru s dalšími organizacemi a spolky,
- v době starostovy nepřítomnosti nebo v delegovaných záležitostech zastupuje starostu zplnomocněný náměstek starosty. Není-li náměstek starosty ustaven, zastupuje starostu zplnomocněný člen výboru sboru.

Viz také stanovy (čl. 73, odst. 1 a 2 a čl. 78, odst. 1) a organizační řád SH ČMS (dále jen „OŘ“ (čl. 13, odst. 8, první odrážka).

Náměstek starosty sboru:

- pomáhá starostovi sboru zejména při vypracování ročního plánu činnosti sboru, při přípravě jednání výboru sboru nebo valné hromady, je spoluodpovědný za jejich řádnou přípravu, řízení a plnění přijatých usnesení,
- spolupracuje na výchově mládeže a odborné přípravě členů,

- aktivně se podílí na organizování vzdělávacích, kulturních, sportovních a jiných akcí pro členy sboru i veřejnost,
- zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti nebo v delegovaných záležitostech sboru. Je-li zvoleno více náměstků starosty než jeden, je náplň jejich činnosti dle dohodnuté dělby práce, respektive dle svěřených úseků činnosti sboru,
- nemůže nahradit starostu sboru ve výkonu funkce statutárního orgánu, není-li k tomu vybaven (pověřen) generální plnou mocí.

Viz také stanovy (čl. 78, odst. 2) a OŘ (čl. 13, odst. 8, druhá odrážka a příloha č. 1).

Jednatel:

- přijímá a podle výboru sboru, valné hromady sboru nebo podle pokynů starosty sboru vyřizuje korespondenci a vede o ní jednací protokol,
- o přijaté korespondenci (ihned) informuje starostu sboru a podává o ní zprávu výboru sboru,
- ve spolupráci s ostatními členy výboru zpracovává hlášení o činnosti sboru, které předkládá výboru sboru k projednání, a zajišťuje jeho včasné odeslání na OSH,
- podle plánu práce výboru nebo podle pokynů starosty sboru svolává jednání výboru sboru a valné hromady sboru,
- provádí zápisy z jednání,
- odpovídá výboru sboru za řádné vedení členské evidence,
- ve spolupráci s ostatními členy výboru zpracovává zprávy výboru pro valné hromady sboru,
- vede dokumentaci sboru.

Viz také OŘ (čl. 13, odst. 8, pátá odrážka).

Velitel sboru:

- vyřizuje všechny záležitosti související s účastí sboru na požární ochraně a ochraně obyvatelstva a v těchto záležitostech zastupuje sbor při jednáních s orgány obce, fyzickými a právníckými osobami,
- v případě, že se nejedná o tutéž osobu, spolupracuje s velitelem jednotky SDH obce,
- spolupracuje na odborné a fyzické přípravě členů jednotky SDH obce a dalších členů připravovaných pro zařazení do jednotky,
- navrhuje členy sboru pro naplnění stavu jednotky SDH obce a vytvoření potřebných záloh,
- odpovídá za dodržování předpisů o bezpečnosti práce členů sboru, za udržování svěřené i vlastní techniky sboru,
- podílí se na spolupráci s obcí na úseku požární ochrany,
- podílí se na zpracovávání zpráv pro nadřízené orgány SH ČMS,
- dbá na dodržování stejnokrojového předpisu SH ČMS a vystupování na veřejnosti,
- pokud není ustaven náměstek starosty, zastupuje starostu sboru.

Viz také stanovy (čl. 79) a OŘ (čl. 13, odst. 8, třetí odrážka).

V mnoha sborech bývá velitel sboru (nebo zástupce velitele sboru) také velitelem (nebo zástupcem velitele) jednotky SDH obce. Proto je vhodné připomenout i jejich náplň činnosti:

Velitel jednotky SDH obce:

- *je jmenovaný obecním úřadem obce,*
- *řídí se pokyny HZS a příslušné obce,*
- *vyřizuje všechny záležitosti související s účastí jednotky SDH obce na požární ochraně a v těchto záležitostech zastupuje jednotku SDH obce při jednáních s orgány obce, fyzickými a právními osobami,*
- *řídí činnost jednotky SDH obce v rozsahu ustanovení zákona a platných vyhlášek v oboru požární ochrany,*
- *organizuje odbornou přípravu členů jednotky SDH obce podle zadaných témat na jednotlivé roky a odpovídá za úroveň jejího provedení, za akceschopnost zásahové jednotky a svěřenou požární techniku,*
- *vede dokumentaci o odborné přípravě členů jednotky SDH obce, kontroluje strojníkem vedenou knihu o provozu strojů, vozidel a spotřebě pohonných hmot,*
- *kontroluje stav požární techniky, výstroje a výzbroje, vodních zdrojů a navrhuje obci opatření k odstranění nedostatků, včetně návrhu na případné vyřazení prostředků z používání a na nákup nových prostředků,*
- *zúčastňuje se odborné přípravy, včetně ověření znalostí ve stanovených termínech.*

Zástupce velitele sboru:

- *v případě, že se nejedná o tutéž osobu, spolupracuje s velitelem jednotky SDH obce,*
- *po splnění odborné způsobilosti se spolupodílí na organizaci, zabezpečení a odborné přípravě členů sboru,*
- *zastupuje velitele sboru v době jeho nepřítomnosti nebo v záležitostech, které mu velitel svěří.*

Strojník sboru:

Pokud má sbor svou vlastní techniku nebo techniku svěřenou (mimo techniky jednotky SDH obce), tak strojník sboru:

- *zajišťuje údržbu techniky podle platných vyhlášek a nařízení,*
- *sleduje provádění oprav požární techniky, výstroje a výzbroje,*
- *vede knihu o provozu strojů, vozidel a spotřebě pohonných hmot,*
- *zúčastňuje se odborné přípravy, včetně ověření znalostí ve stanovených termínech.*

Strojník jednotky SDH obce:

- *je jmenovaný obecním úřadem obce,*
- *řídí se pokyny HZS a příslušné obce,*
- *zajišťuje údržbu techniky podle platných vyhlášek a nařízení,*
- *sleduje provádění oprav požární techniky, výstroje a výzbroje,*
- *vede knihu o provozu strojů, vozidel a spotřebě pohonných hmot,*
- *vede dokumentaci o odborné způsobilosti řidičů – strojníků, řídí činnost strojníků v jednotce SDH obce,*
- *zúčastňuje se odborné přípravy, včetně ověření znalostí ve stanovených termínech.*

Hospodář (pokladník):

- vede účetnictví sboru v souladu se zákonem o účetnictví,
- odpovídá výboru sboru za dodržování všech právních předpisů a směrnic vztahujících se k hospodaření,
- předkládá účetní doklady starostovi sboru ke schválení a podpisu,
- provádí výběr členských příspěvků od členů sboru, vede jejich přesný přehled a ve stanoveném termínu provádí odvod členských příspěvků v určené výši na OSH,
- vede evidenci akcií (HVP aj.),
- vede evidenci veškerého majetku sboru atd.,
- veškeré doklady o hospodaření sboru a majetku sboru předkládá na požádání revizorovi sboru a dalším kontrolním a revizním orgánům,
- je odpovědný za zpracování daňového přiznání, nebo jiných tiskopisů dle platné legislativy, jejich předložení starostovi sboru a včasné odevzdání na příslušné úřady,
- vyhotovuje přehled o majetku a závazcích sboru a předkládá jej ke zveřejnění u rejstříkového soudu.

Viz také OŘ (čl. 13, odst. 8, šestá odrážka).

Referent materiálně technický:

- dbá na správné používání, uložení a údržbu majetku sboru a majetku v užívání sboru,
- vede jeho evidenci a podílí se na jeho kontrole a případném přezkušování podle platných předpisů,
- vede evidenci učebních pomůcek a jejich zapůjčování.

Vzdělavatel:

- pečuje o vzdělávací, kulturní, osvětovou, soutěžní, sportovní, zábavní a jinou zájmovou činnost členů sboru, případně i širší veřejnosti. Přitom dbá na udržování tradic sboru, ale také tradic místních a regionálních (masopust, stavění máje apod.),
- pomáhá zajišťovat spolupráci se školami a školskými zařízeními v obci,
- aktivně promýšlí, navrhuje, připravuje, organizuje a vyhodnocuje vzdělávací akce zaměřené na vzdělávání členů sboru a široké veřejnosti,
- je ve stálém styku se starostou a jeho náměstkou,
- výboru sboru navrhuje požadavky na zabezpečení vzdělávání členů,
- sleduje možné zdroje nabízející vzdělávací akce, vyhledává ty, které souvisejí s potřebami a úkoly sboru, následně o nich informuje členy sboru, které také motivuje k účasti na nich,
- propaguje média zaměřená na dobrovolné hasiče (noviny, časopisy, knihy, internetové stránky, videa, DVD apod.),
- spolupracuje při tvorbě a aktualizaci internetových stránek sboru a také při zabezpečení potřebné publicity a propagace,
- spolupracuje s pověřeným členem výboru sboru na vedení a aktualizaci evidence související se vzděláváním členů sboru,
- vzdělává se a zvyšuje svoji odbornou úroveň.

Viz také doporučení ÚOR pro vzdělávání a OŘ (čl. 13, odst. 8, sedmá odrážka).

Organizační referent:

- aktivně promýšlí, navrhuje, připravuje, organizuje a vyhodnocuje akce zaměřené na odbornou přípravu členů sboru i široké veřejnosti v tématech souvisejících s ochranou člověka při běžných rizicích a mimořádných událostech,
- podle usnesení organizuje přípravu valných hromad sboru,
- podílí se na organizování kulturní, osvětové, vzdělávací, soutěžní, sportovní, zábavní a jiné zájmové činnosti členů sboru a jejich rodin, popřípadě i širší veřejnosti, přitom zvláště dbá na udržování tradic sboru,
- pečuje o zájmové skupiny a skupiny dobrovolníků, tlumočí jejich zájmy a stanoviska na jednáních orgánů sboru.

Viz také stanovy (čl. 80 a 83) a OŘ (čl. 13, odst. 8, sedmá a osmá odrážka).

Vedoucí kolektivu mladých hasičů a vedoucí zájmových kolektivů:

- organizují a řídí jeho činnost,
- provádějí rozhodnutí orgánů sboru, které se týkají oboru činnosti kolektivu,
- tlumočí zájmy a stanoviska kolektivu na jednáních sboru.

Vedoucí kolektivu mladých hasičů:

- organizuje a řídí činnost kolektivu dle směrnice činnosti s kolektivy mladých hasičů,
- koordinuje činnost vedoucích družstev a instruktorů,
- zapojuje kolektivy do celoroční mimoškolní činnosti, zejména do celostátní hry Plamen, celoroční činnosti dorostu a do dalších akcí pořádaných pro děti a mládež v rámci sboru,
- řídí se vnitřními dokumenty SH ČMS, které se týkají úseku mládeže,
- je přímo odpovědný výboru sboru, který pravidelně informuje o činnosti s mládeží ve sboru,
- vykonává rozhodnutí orgánů sboru, která se týkají práce s dětmi a mládeží,
- pečuje o zdravý tělesný a duševní vývoj dětí a mládeže ve sboru,
- při organizování činnosti s mládeží dodržuje bezpečnostní a mravní předpisy a zásady,
- úzce spolupracuje s ostatními spolky dětí a mládeže v obci a školskými zařízeními v obci,
- vytváří dobré podmínky pro práci kolektivu a motivuje všechny členy i dětskou veřejnost k dobrovolné práci,
- snaží se získávat další mládež s cílem vychovat si nástupce do řad hasičů,
- získává odpovídající kvalifikaci dle stanovených zásad a pravidelně si ji obnovuje.

Viz také stanovy (čl. 80) a OŘ (čl. 13, odst. 8, osmá odrážka).

Referentka žen:

- napomáhá výboru sboru při získávání nových členek sboru,
- organizuje pro členky sboru různorodou činnost dle zájmu členek,
- spolupodílí se na výchově dětí a mládeže k požární bezpečnosti,
- napomáhá výboru při rozvíjení kulturní a společenské činnosti.

Viz také stanovy (čl. 80, příp. 83) a OŘ (čl. 13, odst. 8, devátá odrážka).

Kronikář:

- zachycuje život sboru v zápisech, které ve formě konceptů předkládá výboru sboru k projednání, a po projednání a schválení ve výboru je přepisuje do kroniky,
- do kroniky zapisuje pouze události, které se týkají činnosti sboru,
- kromě psaní do kroniky také shromažďuje všechny materiály, které dokumentují činnost sboru (fotografie, videozáznamy, plakáty, novinové ústřižky atd.),
- podílí se na popularizaci historie sboru, společně s výborem pořádá pro členy i veřejnost akce s tematikou historie a muzejnictví,
- spolupracuje s kronikáři sborů ve svém okolí nebo v rámci okrsku či okresu s cílem doplnit a sjednotit informace o historii sboru a hasičského hnutí jako celku.

Kronikářem sboru by měl být člen sboru, který se zajímá o historii sboru nebo o historii obecně.

Informace si kronikář zpravidla opatřuje sám. Má však právo na to, aby mu výbor sboru průběžně poskytoval podklady (materiály z různých jednání a akcí, zápisy z jednání apod.)

Referent prevence a výchovné činnosti sboru:

- zaměřuje svou aktivitu na preventivně výchovnou činnost,
- odpovídá výboru sboru za plnění úkolů na úseku požární prevence,
- zvyšuje svou odbornou kvalifikaci a usiluje o získání odbornosti preventista III nebo preventista II, případně preventista I,
- sleduje právní předpisy na úseku požární ochrany a zúčastňuje se odborné přípravy organizované odbornou radou prevence OSH nebo KSH,
- získané zkušenosti uplatňuje v praxi a činnosti sboru,
- v obci popularizuje požární ochranu v místních sdělovacích prostředcích (rozhlas, kabelová televize, tisk apod.),
- provádí přednášky pro školní či předškolní mládež,
- spolupracuje s vedoucím kolektivu mladých hasičů a mladé hasiče seznamuje se základy požární prevence,
- působí v obci jako konzultant v otázkách požární bezpečnosti pro ostatní občany – poskytuje pomoc při ochraně majetku před požáry,
- při získání odbornosti preventista I (odborně způsobilá osoba nebo technik požární ochrany) může pomáhat podnikatelům v obci v zabezpečování plnění zákonných povinností; tuto činnost lze provádět i za úplatu,
- spolupracuje s obecním úřadem při plnění úkolů, které obci ukládají právní předpisy na úseku požární ochrany,
- pomáhá tvořit obecně závazné vyhlášky obce, které je obec oprávněna vydávat na úseku požární ochrany,
- může plnit pro obec funkci preventisty požární ochrany (viz vyhláška MV o požární prevenci č. 246/2001 Sb.),
- může pro obec provádět kontrolu zdrojů požární vody, ohlašoven požárů apod.

Viz také OŘ (čl. 13, odst. 8, čtvrtá odrážka) a návrh ÚORP.

Referent ochrany obyvatelstva sboru:

- pomáhá obecnímu úřadu plnit úkoly obce dané právními předpisy,

- spolupracuje na tvorbě havarijního či krizového plánu obce – pokud se jedná o „určenou obec“;
- na základě analýzy možností ohrožení v obci pomáhá při zřizování zařízení civilní ochrany, pomáhá se zabezpečením personálu pro toto zařízení a případně provádí i jeho odbornou přípravu,
- může spolupracovat s obecním úřadem při kontrole krytů civilní ochrany,
- spolupracuje s obecním úřadem při organizaci systému varování obyvatelstva,
- spolupracuje s obecním úřadem i při provádění osvěty mezi ostatními obyvateli,
- na požádání pomáhá pedagogům při přípravě na vyučovací hodiny týkající se ochrany obyvatelstva – zejména při potřebách praktických ukázek,
- při určení starostou obce může být členem bezpečnostní rady obce či krizového štábu.

Viz také OŘ (čl. 13, odst. 8, čtvrtá odrážka) a návrh ÚOROO.

Velitel družstva psvodů sboru:

- společně s vedením sboru vede a koordinuje činnost družstva psvodů,
- pečuje o psovody v družstvu, a to jak po stránce vybavenosti, tak i při zajišťování odborné přípravy,
- odpovídá za úroveň odborné přípravy a odborné způsobilosti psvodů, psů a technické podpory družstva,
- přijímá psovody a technickou podporu za členy družstva,
- veliteli psvodů navrhuje udělení stupňů odborností.

Revizor sboru:

- je kontrolním orgánem sboru. Je nezávislý, samostatný a ze své činnosti odpovědný pouze valné hromadě sboru,
- zaměřuje se zejména na dodržování zákonů, stanov a směrnic SH ČMS a rozhodnutí vyšších orgánů ve vztahu ke sboru,
- ve své činnosti se řídí vlastním plánem kontrolní činnosti,
- dohlíží na hospodaření sboru a na nakládání s majetkem sboru; provádí inventarizaci pokladní hotovosti,
- nahlíží do všech písemností orgánů sboru; při své kontrolní činnosti také kontroluje dodržování obecného nařízení EU o ochraně údajů GDPR ve sboru,
- dohlíží na výdělečnou činnost sboru, dodržování právních a vnitřních předpisů ve vztahu k výdělečné činnosti sboru, a přitom zároveň sleduje účelnost a hospodárnost vynakládaných prostředků,
- pravidelně se zúčastňuje jednání výboru sboru,
- 1x ročně předkládá valné hromadě písemnou zprávu, která se vyjadřuje ke stavu hospodaření sboru, účelnosti vynakládaných prostředků, placení členských příspěvků a k celkové činnosti výboru sboru a sboru,
- na podnět příslušných rozhodovacích, výkonných a statutárních orgánů provádí nebo se podílí na šetření stížností nebo oznámení:
 - ve výboru sboru,
 - v kolektivu mladých hasičů,
 - v zájmových kolektivech sboru,

- pro zefektivnění výkonu funkce revizora sboru může výbor sboru zřídit tzv. revizní komisi. Tato revizní komise je řízena revizorem a je mu při výkonu kontrolní činnosti nápomocna. Členové této revizní komise mají však pouze hlas poradní.

Viz také stanovy (čl. 81), OŘ (čl. 11, odst. 4, pátá odrážka) a metodický pokyn předsedy ÚKRR SH ČMS č. 1/2017, odst. 3.

Doporučení:

Všichni členové (*nejen výboru*) se aktivně podílejí na vyhledávání nových členů sboru.

Poznámka

Pro funkcionáře výboru okrsku platí obdobná náplň činnosti.
